

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. Carentiam contingentium rerum in nullo prædicato diuino stare
speciatim contra recentes nostros monstratur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

vel solis ea non percipiunt: cum sint ultra sensuum sphaeram. Dicunt Recentiores, bruta non cognoscere Dei decreta, & nolitiones sub hac ratione, scilicet quatenus sunt laci, vel catulorum impedimenta. Contra: quia per te formaliter, quatenus decretum, seu nolitio Dei efficax de existentia lucis est, est impedimentum formale lucis, cuiusque negatio: ergo nequit cognosci nolitio Dei, ut impedimentum formale lucis, cuiusque negatio est, quin cognoscatur, ut nolitio efficax Dei de existentia lucis.

13. Denique probatur ex illo receptissimo axiomate: *sicut affirmationis causa, est affirmatio, ita & negationis causa, est negatio*. Quod in causis, & effectibus receptissimum in Philosophia, & Theologia est. Nempe ex puro non esse, siue negatione causæ, & influxus necessarij requiritur ad effectum præcisè poni effectus remotionem, seu negationem, quin aliud, siue positum, siue negatum intercedat, sicut ex positione causæ, & influxus necessarij ad effectum ponitur effectus. Et ratio est manifesta. Etenim si causa hæc, & influxus positum ad positionem effectus requiritur, eis, vel eorum aliquo deficientibus effectus non erit, licet reliqua eius impedimenta non adsint; alioquin ea necessitatio non requireretur, ut esset effectus: ergo non esse rei, seu effectus illius remotionis quibus impedimentis, ex eo præcisè, quod causa, & influxus necessarius ad illum deficient, apponitur, suoque modo à parte rei erit. Tunc autem in nullo positio impedimento illius carentia, seu non esse potest consistere; cum tamen cuiusvis essentia esse nequeat sine seipso: ergo carentia rei contingens essentia, & formalitas non stat in positio rei impedimento, sed in pura rei illius negatione, ac remotione mera. Confirmatur: quia sublatio Dei, cuius decreta efficacibus de rerum existentia, quæ causa necessaria, & essentialis rerum omnium sunt, non essent res ex mere defectu causæ necessariæ, & essentialis earum: ut idcirco recitatis verbis ex Ioan. 1. dicatur *sine ipso factum est nihil*, ut persequar certamine sequenti.

CERTAMEN III.

Carentias contingentium rerum in nullo prædicato diu. no stare speciatim contra Recentes nostros monstratur.

1. Vtinus tandem ad præsentis instituti certamen, atque præcedentis certaminis scopum: ostendendi, nimirum, in nullo decreto efficaci, seu nolitione Dei de existentia contingentis huius defectum, & carentiam posse consistere, ut nostri Recentiores enixe contendunt. Si enim in nullo positio stare eiusmodi carentia potest, in decreto, seu quoniam alio Dei prædicato (cuius prædicata omnia positiua sunt) stare nequibit. Verum speciale hoc Recentiorum inuenit specialibus rationibus confutandum nobis in præsentatum est: & præterea ea, quæ, dum generatim eiusmodi carentias in nullo positio impedimento stare posse monstrabant, neque in vilo decreto diuino consistere obiter ostendebant cert. 2. arg. 1. & 6. n. 12. & 13. arguo primo ex verbis Ioan. 1. *sine ipso, id est verbo, ac Deo factum est nihil*: ergo sine vilo decreto Dei, aliove prædicato diuino de non existentia rerum. Probatur consequentia: quia sine Deo, nec decretum, neque aliquid diuinum est: sed sine Deo factum est rerum contingentium nihil: ergo sine decreto, vel prædicato vilo diuino factum est nihil. Sed quidquid factum est eo modo est, quo factum est: ergo sine vilo decreto, aut prædicato diuino est nihil. Probatur subsumptum antecedens licet de se, ac ex terminis patcat. Inde enim probatur euidenter, imo ibi reuelatum est, verbum esse hominem: quia verbum factum esse hominem: dicitur Ioan. 1. *Et verbum caro factum est*.

2. Dices: Carentias rerum factas dei non posse: sed potius non factas res: ac proinde ex subsumpto probato, & admissio nihil pro nobis inferri. Non dubito rerum carentias non fieri vero positio influxu, & actione, sed

eius defectu, unde probabam cert. 2. num. 13. rerum carentias nullo positio impedimento, ut suo modo sine egere, sed solo influxu, & actionis defectu res non fieri: ac proinde neque esse: aut eodem defectu, quo res non factæ dicuntur, nihil factum esse ab Spiritu sancto dicitur, nec solum res non esse factas. Et sanè, licet silentium negatio loquela, & vocis sit, factum esse in callo silentium ab eodem Euangelista in Apocalypsi dicitur. Sapientique sacra pagina, & Latine lingue periri eadem phrasi, ut propria loquuntur, sim. 7. terque de aliis rerum carentiis Scriptura, & prophani authores. Cædes enim, & clades magna, id est interitus, & mors factæ in Israel, & in exercitiis frequenter dicuntur. Ea enim, quæ actionem physicam terminare nequeunt, possunt tamen terminare actionem grammaticalem: quod satis est, ut proprietate sermonis facta dicantur.

3. Probatur secundo conclusio. Quia, si rerum carentia stant in decreto de non existentia rerum, seu in nolitione existentia earum positiua, nequit assignari huius decreti obiectum intantum. Probatur: quia obiectum efficaciter intantum non est rei existentia, sed non existentia potius, seu rei carentia: ergo, si rei non existentia, & carentia sit ipsum decretum, ut non existentiam rei velit ipsum decretum velle debet: ergo decretum illud, in quo rei carentia consistit, debet esse decretum reflexum: siquidem directi nequit assignari pro obiecto non existentia, seu carentia rei, quæ intenditur, ut non sit: unde rursus probatur, neque decretum primum reflexum esse posse rei carentiam, seu non esse: quia cum habeat pro obiecto decretum directum, quod rei carentia non est, ut vidimus, nequit dum illud intendit, & vult, rei carentiam, seu non esse velle: ac proinde neque ipsum decretum reflexum poterit esse decretum efficax rei non esse, seu carentiam intendens: quare neque erit decretum hoc reflexum rei carentia, seu non esse: Unde rursus inferitur, nec est secundo alio reflexo decreto reflexum illud primum efficaciter intendatur, & tertio alio reflexo reflexum aliud, & aliud in infinitum, nullo ex infinitis reflexis posterioribus, & posterioribus supra reflexa decreta priora & priora rei carentiam, & non esse intendi posse: ac proinde in nullo excogitabili Dei decreto rei non esse, seu carentiam posse collocari.

4. Dices simili argumento probari contra satis vulgarem opinionem, peccatum remitti, ac destrui non posse per extrinsecam Dei condonationem: fateor. Sed quid inderoboris huic argumento decreverit, ex eo quod rem aliam mihi etiam veram euincat simile aliud argumentum, & asine: dices obiectum huius decreti esse existentiam rei, non quidem volitam, sed odio habitam, eam quippe decretum efficax, & eius nolitio auersatur, & fugit: qui modus diuersus tendendi satis est, ut eo affectu res omnino à rebus tollatur. Quemadmodum identitas, siue esse idem prædicatur, & subiectum propositionis obiectiue est obiectum, quod mens iudicio affirmatiuo, siue assensu prosequitur; negatiuo vero, seu dissensu negat, atque speciali suo tendendi modo aduertatur. Contra: quia, licet decreti efficacis de non existentia rei, siue nolitionis positiue existentia rei, atque efficacis auersionis, & fugæ ab eius existentia, existentia ipsa sit obiectum, & materia circa quam deliberationis diuinæ; non tamen est obiectum efficaciter intantum, omnis autem efficacis voluntatis diuinæ intantum obiectum dari debet: quod, nisi existens oppositum, scilicet non existentia, seu rei non esse, seu carentia, esse non potest. Confirmatur: quia fuga, & auersio positiua, ac non mere negatiua, quæ est in suspensione actus, nisi inter extrema opposita dari nequit, ut in omni fuga, & auersione positiua materiali, & spirituali cernere licet: ergo prosecutionis efficacis existentia, atque efficacis auersionis ab existentia, oppositi termini, in quos tendant, seu, quos intendant, debent assignari: scilicet rei existentia, & quæ opposita ipsi non existentia rei eiusdem.

5. Id ipsum confirmat exemplum ab aduersariis adductum de diuerso tendendi modo assensus, & fugæ dissensus positiui circa identitatem extremorum propositionis. Licet enim vterque circa eam versetur, aut, quia dissensus per modum fugæ, & auersionis versatur, ad eius oppositum extremum, & obiectum tendit, scilicet eius negationem, ut expressè Aristoteles aiebat citato capite

de oppositis verbis hifce datis cert. 2. n. 5. *vi affirmatio, veluti sedet, negationi, seu non sedet opponitur: sic, & res qua sub vtrumque cadunt. Sedere inquam, & non sedere sibi mutuo aduersantur.* Nil aliud sunt autem res, quæ sub vtramque illam propositionem cadunt, nisi vtriusque obiecta, quæ in prosecutione iudicij affirmatiui assensus, & fuga, seu auersione iudicij negatiui dissensus, opposita esse debere & contradictoria relictur Aristoteles; licet materia, circa quam iudicij deliberatio versatur, sit identitas extremorum: ergo diuinæ prosecutionis voluntatis existentia, & auersionis, seu fuge positionis eiusdem existentia obiecta intentata debent esse opposita: licet materia deliberationis, circa quam, sit rei existentia.

6. Confirmatur primo: quia materia etiam deliberationis non est sola existentia rei, sed non existentia proposita: sicut materia etiam deliberationis ad prosecutionem, seu ad non prosecutionem, seu fugam actus. Etenim ex sola propositione existentia cuiusque conuenientiarum nequit fuga actus oriri; sed ex propositione inconuenientiarum existentia eiusdem, quæ eius negatione vitentur. Confirmatur secundo: quia tota nolitio, seu efficax fuga positura, ac decretum efficax de non existentia rei, totumque modus tendendi in illis repositus hac solum ratione recte explicatur: volo rem non esse: in hac autem oratione, quis non videat non esse rei esse obiectum volitum: nisi tota etiam Grammatica corrigenda, imo & euertenda sit. Atque his quidem satis impugnata manet solutio illa, quam simili argumento contra extrinsecam condonationem peccati Recentiores alij solent adhibere. Nempe, eiusmodi decretum de non existentia Peccati, siue volitionem non existentie illius, non esse volitionem non existentie affectiue, id est, quæ in non existentiam, tanquam obiectum volitum feratur, sed effectiue solum, id est, quæ peccatum ex speciali tendendi modo à rebus semoueat: ut enim vidimus hactenus, atque oratio, qua voluntas positura volitionis existentie Petri hactenus, ab omnibus etiam Grammaticis, explicata fuit, explicarique potest, ostendit, positum actus, ac decretum de non existentia Petri affectiue etiam in non existentiam Petri necessario ferri.

7. Probatum vterius: quia modus ille tendendi nolitiois existentie Petri, quicumque ille sit (est siquidem, ut Recentiores aiunt inexplicabilis, vique, quia intelligibilis) est modus tendendi affectus voluntatis: ergo affectiue, imo voluntatis affectum in aliquid effectiue ferri, quin & affectiue feratur est ad hæc usque tempora inopinatum. Imo vero ea solum ratione voluntates efficaces in aliquid effectiue ferri posse, quatenus affectiue in illud feruntur, atque inde vel seipsas, vel potentiarum executionum applicatione illud exequuntur, quod intenditur fixum apud Philosophos, & Theologos semper fuit. Secundo positura illius voluntatis, qua ex speciali illo tendendi modo effectiue, ac non affectiue circa Petri non esse à rebus Petrus amouetur obiectum aliquod assignandum est, quod remotio à rebus, seu carentia Petri non sit: cum autem nullam præ aliis accommodatius sit, ut modus ille tendendi in ipsum, effectiue, ac non affectiue circa rei non esse inueniatur, vel cuius affectui modus ille tendendi arbitrio affigatur: Dici posset, ea, qua vultum Recentiores, libertate, affectu erga muscam, vel raphanoscum speciali quodam tendendi modo effectiue, ac non affectiue circa Petri carentiam, & non esse, Petrum ex rebus tolli: id quod, ridiculum est: ac proinde & solutio hæc de tendentia effectiua, ac non affectiua erga rei non esse, ex qua eiusmodi consecrarium inferitur.

8. Denique eiusmodi tendendi modus effectiue, ac non affectiue in illo voluntatis actu inexplicabilis, ipsis Recentibus farentibus, omnino est: quod, ut ab ipsis non defenderetur satis esse debebat. Ceteris autem omnino, & ipsis est intelligibilis. Sed dicunt plura etiam ab omnibus admittenda, quæ satis explicari nequeunt. Ecce enim, inquit, voluntas superioris dantis facultatem subdito, ut aureos duos in vltus honestos pecuniarum à subdito sepe non ferat affectiue, cum potius sape, dum eam facultatem facit, nollit à subdito pecuniam illam in eos vltus expendi. Et tamen cum vltus pecuniarum effectiue licentiarum

facit qui modus tendendi effectiue specialis à nomine satis amplius explicatur: ergo similiter in nostro casu, quæ in voluntate condonatiua peccati potest euenire, ut res, & peccatum effectiue condonatione, & nolitio tollantur: quia vtraque effectiue in non esse rei, & peccati tendat, quin tendat affectiue, licet specialis tendendi modus effectiue, ac non affectiue circa rei, siue peccati non esse explicari amplius non possit. Ceterum nescio quo pacto ex eo, quod aliquid inexplicabile sit, liceat aliud explicari alias facile in alia sententia (ut in nostra de carentiis, ac non condonatione extrinsecæ peccati contingit) ita in opposita defendere, ut etiam sit inexplicabile mysterium. Inde enim omnia ita defendere possemus, ut inexplicabilia fierent: quia mysterium Trinitatis inaccessibile, & inexplicabile est, totamque Philosophiam, & Theologiam mysteria facere.

9. Sed ostendamus in exemplo inexplicabilis illius modi tendendi voluntatis superioris facultatem facientis subdito ad pecuniarum vltum nihil inexplicabilis modi tendendi circa vltum pecuniarum effectiue esse, qui affectiue non sit: sed clare, & aperte affectiue esse. Etenim subditus voto paupertatis physice potestatis vltum pecunia, & bonis, impotem moraliter, & illicitum vltum sibi fecit, independentem à voluntate superioris erga vltum bonorum à subdito faciendum: ergo sola voluntas superioris circa illum ipsum, subdito vltum potest expedire: cuius voluntatis manifestatio satis subdito est, ut vltum pecuniarum licitum ipsi reddat. Quod autem sape superior cum subdito vltum pecuniarum nollit, de nolititate, seu nolitio inefficaci, cum qua voluntas efficax eiusdem vltus subditi in superiore recte componitur, est intelligendum. Dices primo satis esse voluntatem permissiuam vltus illius in superiore, quæ affectiue non sit: esto: sed, si voluntas illa permissiua vltus subditi positura est vel formalis, vel interpretatiua, nequit non vel formaliter, vel interpretatiue affectiue in eum vltum ferri, ut contendimus: sin vero neutro modo positura est, non est ad rem exemplum. Agimus enim de voluntate positura remotionis, & carentie rei contingentiis.

10. Dices secundo: voluntatem illam superioris esse faciendi facultatem subdito ad rei vltum, cum qua stare potest efficax etiam nolitio vltus rei à subdito. Sed in primis non capio quo modo cum voluntate effectiue, saltem interpretatiue vltus rei subdito (cuiusmodi in superiore est, cum illius vltus subdito potest facultatem facit) efficax nolitio eiusdem vltus stare in eodem superiore queat. Alioqui cum voluntate efficaci mediorum efficacium ad effectum stare poterit efficax eiusdem effectus nolitio: nec volita ab incendiario domus succensio censenda erit quia ignem ipsi applicuit, ut succendatur, nec mors etiam proximi ei, qui gladio illum confodit: siquidem vtrumque ab his nolitum, ut sic loquar, efficaciter simul esse potuit. Secundo quodam obiectum vult vel formaliter, vel interpretatiue, nisi vltum rei in subdito superior, cum vult in eo vltum facultatem, quam concedit? Tercio quidquid aliud facultas sit, & velit superior à voluntate vltus subditi cum re vltum facultatem vult, & facit, id tamen, quod vult, & affectiue apponit est forma cuius negatio illicitum illum faciebat, & moralem impotentiam re vltum formaliter inducebat in subdito: quare licentia, quam affectiue, & effectiue apponit, appositio, est appositio forme, qua licitus redditur vltus subditi: ac proinde sine vltio speciali modo tendendi voluntatis superioris, in vltum tue sententia, apponitur forma affectiue, & effectiue simul, qua posita nequit non vltus licitus esse: sicut nequit non paries dexter constitui posita in debito loco mea dexterritate, etiam, cum non recordor, ne dum non volo, dexterum illum constituere: quocirca, ut in re nostra exemplum teneret, oporteret, ut forma, qua à rebus remouetur formaliter contingens eo decreto affectiue intenderetur, sicque effectiue apponeretur simul, ut contendimus, atque in tua hac sententia fieri nequit: sique in vltroque casu sine vltio modo tendendi inexplicabili doctrina

constitit.

CERTAM.